

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

لایحه معاهده انتقال محکومان بین جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی بلژیک

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۱۲

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۱

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه معاهده انتقال محکومان بین جمهوری
اسلامی ایران و پادشاهی بلژیک

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

کد خزانه: ۴۰۳۳۰۱۲

۱۴۰۲/۰۳/۲۱

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۵/۲۶

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

لایحه معاهده انتقال محکومان بین جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی بلژیک در باره ی مصوبه

«لایحه معاهده انتقال محکومان بین جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی بلژیک» بنا به پیشنهاد وزارت خانه های امور خارجه و دادگستری در جلسه ی مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۲ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. این لایحه در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۱۲ در صحن علنی مجلس مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه ی شماره ۸۱۴/۴۵۰۸۹ مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۲۶، این مصوبه را بررسی کرد و مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه ی شماره ۱۰۲/۳۲۵۲۳ مورخ ۱۴۰۱/۵/۲۶ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه

معاهده انتقال محکومان بین جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی بلژیک»

ماده واحده - ...

ماده ۱ - ...

ماده ۴ - شرایط انتقال

۱- محکوم به موجب این معاهده فقط تحت شرایط زیر می تواند منتقل شود:

الف) چنانچه آن شخص، تبعه دولت اجراء کننده حکم باشد؛

ب) چنانچه رأی قطعی و قابل اجرا باشد؛

پ) چنانچه در زمان دریافت درخواست انتقال، حداقل یک سال از محکومیت

محکوم برای سپری شدن، باقیمانده باشد یا چنانچه حکم وی تعلیق شده باشد؛

ت) چنانچه محکوم به انتقال رضایت داشته باشد یا چنانچه با در نظر گرفتن

شرایط سنی، جسمی یا روانی وی هر یک از دولت‌ها، به استثنای موارد مندرج در

مواد (۸) و (۱۲) رضایت نماینده قانونی محکوم را ضروری بدانند؛

ث) چنانچه فعل یا ترک فعل‌هایی که به موجب آنها حکم صادر شده

است طبق قوانین دولت اجراء کننده حکم جرم کیفری محسوب شود یا

اگر در قلمرو آن طرف ارتکاب می‌یافت، جرم کیفری تلقی می‌گردید؛ و

ج) چنانچه دولت‌های صادر کننده و اجراء کننده حکم با انتقال موافقت نمایند.

۲ - ...

ماده ۵ - ...

ماده ۱۱ - اثر انتقال بر دولت اجراء کننده حکم

۱- مقام‌های صلاحیت دار دولت اجراء کننده حکم، به موجب شرایط

مندرج در ماده (۱۲)، اجرای حکم را بی‌درنگ توسط دستور دادگاه با

دستور اداری ادامه خواهند داد.

۲- قانون دولت اجراء کننده حکم ناظر بر اجرای حکم خواهد بود و این

دولت به تنهایی صلاحیت اتخاذ تمامی تصمیم‌های مقتضی را خواهد داشت.

ماده ۱۲ - ...

ماده ۱۳- عفو، بخشودگی و تخفیف
هر یک از طرف‌ها می‌تواند حکم را طبق قانون اساسی یا دیگر قوانین
خود مورد عفو، بخشودگی و تخفیف قرار دهد.
ماده ۱۴- تجدیدنظر در رأی
فقط دولت صادر کننده حکم حق تصمیم‌گیری در خصوص هرگونه
درخواست تجدید نظر در مورد رأی را خواهد داشت.
ماده ۱۵- ...

▪ دیدگاه مغایرت

اطلاق بعضی از احکام این معاهده همانند بسیاری دیگر از موافقت‌نامه‌های انتقال محکومان، از این منظر که قضای صورت گرفته در کشور بلژیک (چه از نظر آیین دادرسی و چه از حیث ترتیب اثر دادن به احکام صادره‌ی دادگاه‌ها) و کیفیت اجرای حکم محکومیت از سوی کشور مذکور، فاقد حجت شرعی است. مغایر با موازین شرعی است؛ برای مثال در ماده (۴)، انتقال محکومان مسلمان بلژیکی از ایران به بلژیک را به طور مطلق تجویز کرده است. حال آنکه این اطلاق در مواردی که اجرای حکم از سوی بلژیک متضمن خلاف شرع باشد (برای مثال زندانی مسلمان مجبور به مصرف گوشت خوک باشد)، واجد اشکال است. همچنین اطلاق ماده (۱۱) در خصوص استمرار اجرای حکم در مورد محکومان مسلمان که از ایران به بلژیک مسترد شده‌اند، در مواردی که مستلزم خلاف شرع باشد، مغایر با موازین فقهی است. ایضاً اطلاق حکم ماده (۱۳) مبنی بر امکان عفو، بخشودگی و تخفیف در قبال جرایم ارتکاب یافته، از این حیث که شامل حدود و تعزیرات منصوص شرعی است و در این قبیل جرایم عفو و تخفیف راه ندارد، دارای اشکال فقهی است. کمالینکه اطلاق ماده (۱۴) نیز از این حیث که درخواست تجدیدنظر را منحصر به دولت صادرکننده کرده است، نسبت به مواردی که آزادی فرد بی‌گناهی در گرو تجدیدنظر خواهی از احکام کشور بلژیک است، واجد اشکال شرعی است. بنابراین اطلاق بسیاری از مواد این موافقتنامه از جمله مواد (۴)، (۱۱)، (۱۳) و (۱۴)، مغایر با موازین شرعی است.

▪ نظر شورای نگهبان

همان‌گونه که در موافقت‌نامه‌های مشابه اظهار نظر شده است این لایحه از این جهت که اطلاق برخی از مواد آن از جمله مواد (۴)، (۱۱)، (۱۳) و (۱۴) اعمال مقررات غیرمنطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم‌الاجرا دانسته است، خلاف موازین شرع شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان